

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 7. Utrùm libri omnes, tam deuterocanonici quàm protocanonici,
canone nostro contenti, sint certò canonici, seu divini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

ortam esse ex eo quod Paulus, graecae linguae satis imperitus, ad alios graece adeoque ineleganter, ad Hebraeos vero hebraeo sermone, quem apprimè callebat, adeoque eleganter scripserit, & epistolam sic eleganter à Paulo ad Hebraeos scriptam, alius in graecum sermonem elegantius converterit. *Scripturaturat*, inquit Hieronymus, *ut hebraeus hebrais hebraice, id est, suo eloquio disertissime, ut ea, quae eloquenter scripta fuerant in hebraeo, eloquentius vertentur in graecum, & hanc causam esse, quod à ceteris Pauli discrepare videatur ad Hebraeos scripta epistola.*

Obj. 2. Contra epistolam Jacobi. Duo fuerunt apostoli nomine Jacobi, quorum unus fuit filius Alphaei, primus Ecclesiae Hierosolymitanæ Episcopus, & minor cognominatus: alter vero fuit filius Zebedæi, & frater Joannis Apostoli, quique major cognominatus est. Atqui dici non potest cujus sit hæc epistola. R. neg. & dico cum Hieronymo in catal. script. eccl. in Jacobo, esse primi Jacobi, qui quia Christi consanguineus erat, à Paulo cap. i. epist. ad Gal. vocatur frater Domini. Ex occasione data,

Quæres, utrum certum sit libros sacros esse eorum authorum, quibus vulgò attribuntur?

R. i. Certum est certitudine fidei, libros omnes sacros conscriptos fuisse ab authoribus canonicis, quicumque tandem illi sint. 2. Quod re ipsa sint eorum authorum, quibus vulgò attribuntur, certum est certitudine morali, tanta saltem, quanta certum est v. g. orationes Ciceronis re vera Ciceronis esse, & Aeneidem Virgilii esse re vera Virgilii. Unde quod libri sacri sint eorum authorum, quibus vulgò attribuntur, negari non potest sine maxima temeritate & imprudentia.

ARTICULUS VII.

Utrum libri omnes tam deuterocanonici, quam protocanonici, canone nostro contenti, sint certo canonici, seu divini.

RESPONSIO I.

Libri tam veteris quam novi testamenti, qui canone nostro continentur, & proto-canonici vocantur, sunt certò divini certitudine magna morali.

Prob. Certum est certitudine magna morali, religionem christianam esse veram religionem. Hæc propositio suo loco accuratè demonstrata est, ubi ostensum est religionis christianæ veritatem simpliciter evidentem esse evidentiā magna morali ex motivis credibilitatis saltem collectivè sumptis. Ergo, quod idem est, certum est certitudine magna morali, omnia religionis christianæ dogmata esse vera dogmata. Atqui quod libri tam veteris quam novi testamenti, qui canone nostro continentur, & proto-canonici vocantur, sint divini, est dogma religionis christianæ, & quidem unum è præcipuis & fundamentalibus. Ergo quod hi libri sint re vera divini, certum est certitudine magna morali, & quæ certitudini physicae æquivaleret; quia evidentiæ, quæ facit unam certitudinem, non magis potest subesse falsum, quam evidentiæ, quæ facit certitudinem alteram.

Confirm. Quia libri illi sunt certò divini certitudine magna morali, quos à tempore Apostolorum hæcenus universa Ecclesia absque ulla controversia ut divino suscepit. Atqui à tempore Apostolorum hæcenus universa Ecclesia ut divinos suscepit libros, de quibus agitur, Ergo, &c. Minor patet: nam idcirco hi libri proto-canonici vocantur. *Prob. maj.* Nam unanimitas & constans fidelium omnium ætatum in aliquibus libris ut divinis suscipiendis conjunctio, est evidenter evidentiā magna morali aliquid verè divinum, & supernaturalis, quam falso partocinari prorsus impossibile est, providentiæ affectus, adeoque est motivum ad certitudinem magnam moralem de librorum illorum divinitate faciendam sufficiens.

Dices. Est quod unanimitas ille & constans fide-

lium omnium ætatum in libris proto-canonici suscipiendis ut divinis consensus, supposito quod existat, sit evidenter evidentiā magna morali opus supernaturalis providentiæ adeoque motivum prorsus infallibile: at non sufficit ut librorum proto-canonici divinitas sit evidens evidentiā magna morali, & sic habeat certitudinem magnam moralem; sed præterea ad hoc requiritur evidentiā magna morali de talis consensus existentia. Atqui hanc evidentiā non habemus. R. neg. subf. Nam argumenta consensus illius existentiam probantia talia sunt, saltem conjunctim sumpta, qualibus falsum nunquam subest, ut illa debite expendenti facile patebit.

RESPONSIO II.

Libri tam veteris quam novi testamenti, qui continentur canone nostro, & vocantur deuterocanonici, sunt certò divini certitudine magna morali.

Prob. 1. Nam quod hi libri sint divini, unum est è præcipuis & fundamentalibus dogmatibus Ecclesiae Romanæ, ut manifestum est ex Tridentina Synodo, sess. 4. in decreto de canonicis scripturis in fine. Atqui evidens est evidentiā magna morali Ecclesiam Romanam esse veram Christi Ecclesiam: evidenter enim evidentiā magna morali conveniunt ei notæ omnes veræ Christi Ecclesiae, ut suo loco ostenditur, independentè à scripturis deuterocanonici. Ergo quod hi libri sint divini, evidenter est evidentiā magna morali, unum è præcipuis & fundamentalibus dogmatibus veræ Christi Ecclesiae, cujus aliqua dogmata, præsertim ex iis quæ præcipua & fundamentalia sunt, esse falsa, evidenter repugnat scripturis proto-canonici, & sapientiæ Christi, qui hanc Ecclesiam fundavit, & per Apostolos suos instituit. Ergo evidens est evidentiā magna morali, adeoque certum certitudine magna morali, quod hi libri sint re ipsa divini.

Prob. 2. Hos libros esse divinos definitum est ab Ecclesia Romana in Tridentina synodo, ut patet ex sess. 4. in decreto de canonicis scripturis. Atqui certum est certitudine magna morali Ecclesiam Romanam in hac sua definitione nec errasse, nec errare potuisse: cum certum sit certitudine magna morali Romanam Ecclesiam esse veram Christi Ecclesiam, cui summam seu absolutam in decidendis fidei controversiis infallibilitatem attribunt scripturæ proto-canonicae. Ergo hos libros esse re ipsa divinos, certum est certitudine magna morali.

COROLLARIUM I.

Libros omnes tam veteris quam novi testamenti, canone nostro contentos, divinos esse, non nisi stultissime & imprudentissime negari potest.

Prob. Quod est certum certitudine tali, quali falsum nunquam subest, non nisi stultissime & imprudentissime negari potest, ut patet ex terminis. Atqui quod hi libri omnes sint divini certum est certitudine tali, quali falsum subesse non potest: cum hoc sit certum certitudine magna morali, & æquivalente certitudini physicae, quia simpliciter evidens est evidentiā magna morali, & æquivalente evidentiæ physicae. Ergo, &c.

COROLLARIUM II.

Quod libri omnes tam veteris, quam novi testamenti, contenti nostro canone, sint divini, evidens est evidentiā etiam absoluta & metaphysica, adeoque certum certitudine etiam absoluta & metaphysica.

Prob. Quod liber non divinus ita tamen appareat divinus, ut talis esse negari non possit, nisi stultè & imprudenter, ab hominibus, quantumcumque in investiganda veritate diligentiam adhibentibus, evidenter repugnat providentiæ divinæ circa homines: evidenter enim repugnat, ut sinat homines in rebus ad fidem & salutem pertinentibus, inevitabiliter errare; ita ut quantumcumque diligentiam adhibeant, non possint, nisi stultè & imprudenter, falso dissentire, & verum amplecti. Ergo ex hypothese quod liber ali-

quis

quis ita appareat divinus, ut talis esse negari non possit, nisi stultè & imprudenter, ab hominibus, quantumcumque in investiganda veritate diligentiam adhibentibus, liber ille non potest non esse divinus. Hæc conclusio, quæ ex antecedente evidenter sequitur, eandem habet evidentiam, quam habet antecedens. Antecedens autem habet evidentiam etiam absolutam & metaphysicam. Atqui libri omnes canone nostro contenti, sic apparent divini, ut tales esse negari non possit, nisi stultè, &c. ut probatum est. Ergo sunt re ipsa divini; & quod sint divini evidens est evidentia etiam absoluta & metaphysica, adeoque certum certitudine etiam absoluta & metaphysica.

COROLLARIUM III.

Quod libri omnes, canone nostro contenti, sint divini, certum est certitudine etiam divina, adeoque appreciativè summa.

Prob. Illud est certum certitudine divina & appreciativè summa, quod potest & debet credi fide divina. Atqui quod libri omnes, canone nostro contenti, sint divini, potest & debet credi fide divina. Ergo, &c. *Prob. min.* Nam libros aliquos esse divinos potest & debet credi fide divina, hoc ipso quod eorum divinitas non nisi imprudenter negari potest, ac proinde hoc ipso quod eorum divinitas habet evidentiam credibilitatis, & à fortiori cum habet simplicem evidentiam magnam moralem. Atqui librorum omnium canone nostro contentorum divinitas hanc habet evidentiam, ut probatum est. Ergo, &c.

Dices. Deus non revelavit libros canone nostro contentos, divinos esse. Ergo divinos esse credi non potest fide divina. *R. 1.* Deum per Apostolos viva voce revelasse primis fidelibus divinos esse libros omnes veteris testamenti, qui canone nostro continentur: quod enim apostoli primos fideles docuerint, quinam ex libris in veteri lege scriptis, ut divini suscipiendi essent, quinam verò non, in dubium revocari non potest. Hæc autem apostolica de libris divinis, in lege veteri scriptis, traditio ad nos usque abique ulla inter fideles controversia continuata est quoad libros illos, qui proto-canonicè dicuntur: quoad alios verò qui idcirco vocantur deuterocanonici, & longè pauciores sunt, non est ad nos usque continuata sine aliqua inter fideles controversia, quæ tandem infallibili Ecclesiæ judicio decisa est.

2. Circa libros sacros in lege nova exaratos, aliqua distinctio adhibenda est. Nam quantum ad Evangelium Matthæi, Evangelium & Apocalypsim Joannis, & epistolas canonicas, non opus fuit distincta revelatione, qua expressè revelaretur hos libros ex inspiratione divina conscriptos fuisse: hoc enim constituit primis fidelibus, hoc ipso quod eis constituit fuisse conscriptos ab apostolis; atque ita hoc ipso quod primis fidelibus constituit hos libros fuisse conscriptos ab apostolis, potuerunt & debuerunt hi libri à primis fidelibus suscipi ut verbum Dei scriptum, & ut tale per se immediatè credi fide divina. Idem planè dicendum de epistolis Pauli: nam sine revelatione nova, qua expressè revelaretur eas à Paulo ex instinctu Spiritus sancti dictatas fuisse, aliunde primis fidelibus sufficienter constare potuit, & constituit Paulum epistolas suas, Deo inspirante, dictasse, & sic epistolas Pauli esse verbum Dei scriptum, quod deinde ut tale susceperunt, & per se immediatè fide divina crediderunt.

Aliud est de Evangelio Marci, de Evangelio Lucæ, & de Actis Apostolorum ab eodem Luca conscriptis: nam Marcus & Lucas fuerunt tantum discipuli apostolorum, non apostoli, atque ita, ut eos esse de scriptorum sacrorum numero, & ad scribendum à Spiritu sancto inspiratos, sufficienter constaret primis fidelibus, autoritate apostolorum opus fuit. Itaque quod Marcus Evangelium suum ex inspiratione divina scripserit, & sic Marci Evangelium esse verbum Dei scriptum, Deus primis fidelibus expressè revelavit per Petrum apostolum, ut probatur ex Hieronymo in catal. script. eccl. ubi hæc scribit: *Marcus discipulus*

& interpres Petri, juxta quod Petrum referentem audierat, rogatus Roma à fratribus, breve scripsit Evangelium. Quod cum Petrus audisset, probavit, & Ecclesiæ legendum sua auctoritate dedit; quod factum probat Hieronymus ex Clemente Alexandrino, & ex Papia Hieropolitano Episcopo, qui fuit auditor Joannis Apostoli.

Similiter quod Lucas Evangelium & Apostolorum Acta ex Spiritus sancti instinctu conscripserit, Deus primis fidelibus expressè revelavit, ut nobis videtur, per Paulum Apostolum, cujus discipulus fuit Lucas, & iterum ejus comes; & cum Paulus ait 2. ad Timoth. cap. 2. *Memor esto Dominum Jesum-Christum resurrexisse à mortuis ex semine David, secundum Evangelium meum*, non improbabiler creditur intelligere Evangelium à Luca conscriptum, quod suum vocat, quia recognitum probavit, & ut verbum divinum Ecclesiis legendum sua auctoritate dedit. Præterea, cum Lucas non solum à Paulo, sed etiam ab aliis Apostolis, qui Dominum viderant, ea quæ in Evangelio suo narrat, sese accepisse testatur cap. 1. nihil verat quominus dicatur, si quidem se, Deo inspirante, scripsisse ignorabat, opus suum illis etiam aliis Apostolis recognoscendum tradidisse, à quibus deinde, ut scriptura divina, opus illud fidelibus propositum est.

Porro quod libris in veteri lege, idem libris in lege nova scriptis contigit: nam ex his libris aliquos divinitus inspiratos, seu, quod idem est, à canonicis auctoribus conscriptos fuisse, aliquando in aliquibus Ecclesiis particularibus dubitatum est; quia successu temporis, propter oblivionem, vel pastorum negligentiam, aut aliam aliquam ob causam circa illorum auctores, in particulares aliquas Ecclesias irrepsit ignorantia & dubitatio; sic tamen ut semper pro se plura & majora habuerint testimonia, quam contra, & nunc nulla de illis controversia inter fideles superesse possit, postquam Ecclesia illos divinitus inspiratos, & à canonicis auctoribus conscriptos fuisse, infallibili suo judicio declaravit.

3. Igitur sicut primi fideles libros canone nostro contentos, ut sacros fide divina credere poterant, alios quidem propter traditionem apostolicam, qua eorum divinitas expressè fuerat revelata, alios verò, quorum divinitas non fuerat expressè revelata per novam revelationem, per se immediatè, quatenus erant virtualis & implicita sui ipsorum ut divinorum revelatio, sub motivorum evidentia morali eorum divinitatem ostendente: ita nunc fideles libros illos omnes canone nostro contentos, fide divina credere possunt ut sacros, eos quidem, quorum Deus divinitatem expressè revelavit per Apostolos, propter hanc traditionem apostolicam, quia de ea etiam nunc sufficientissimè constat; eos verò, quorum divinitas non per distinctam & novam revelationem, sed aliunde innotuit, per se immediatè, quia etiam nunc sufficientissima divinitatis eorum extant argumenta.

At inquit. Liber divinus quæ divinus, non est aliquid per se evidens, sed obscurum. Ergo non potest per se immediatè credi ut divinus, sine motivo distincto ejus divinitatem suadente, & intrinseco actui quo creditur esse divinus.

R. neg. consequ. Nam librum esse divinum, & librum esse verbum Dei scriptum, sunt unum & idem, adeoque librum credi esse divinum, nihil aliud est, quàm credi librum esse verbum Dei scriptum; atque ita librum per se immediatè credi esse divinum, nihil aliud est, quàm librum per se immediatè credi esse verbum Dei scriptum, quod nihil aliud est, quàm verbum Dei scriptum per se immediatè credi. At verbum Dei scriptum, quamvis non sit aliquid per se evidens, sed obscurum, potest per se immediatè credi actu fidei divinæ, modò, ut supponitur, per alium actum prævium intellectui sufficienter propter motiva credibilitatis constet de illius existentia.

Confirm. Quando fidelis librum aliquem credit esse divinum propter traditionem apostolicam, qua olim expressè revelata fuit libri illius divinitas, traditio-

ditionem hanc per se immediatè credit eodem illo actu, quo credit propter illam librum esse divinum, seu ex inspiratione divina conscriptum. Atqui traditio hæc est verbum Dei non scriptum. Ergo verbum Dei non scriptum, quamvis per se obscurum, potest per se immediatè credi fide divina, modo sufficienter de illius existentia constet per motiva credibilitatis. Ergo similiter verbum Dei scriptum, licet per se obscurum, potest per se immediatè credi fide divina, modo per motiva aliqua credibilitatis sufficienter constet de illius existentia.

Ratio paritatis est, quia sicut verbum Dei non scriptum, per se quidem obscurum, sed relucens sub evidentia motivorum credibilitatis, se ipsum dicit virtualiter implicite, & sic dicendo se ipsum, meretur assensum super omnia firmum: tantum enim meretur assensum, se ipsum virtualiter & implicite dicendo, quantum meretur dicendo formaliter & explicitè illud, cujus est expressio: ita verbum Dei scriptum, quamvis per se obscurum, cum sub motivorum credibilitatis evidentia ut divinum relucet, se ipsum virtualiter & implicite dicit, & sic se ipsum dicendo, meretur assensum appetitativè summum; sicut meretur assensum appetitativè summum, formaliter & explicitè dicendo id quod exprimit.

Itaque verbum Dei scriptum, ut tale per motiva credibilitatis sufficienter propositum, potest per se immediatè credi fide divina. Ergo, quod idem est, liber divinus, per motiva credibilitatis propositus sufficienter ut divinus, potest ut divinus per se immediatè credi fide divina. Atqui libri omnes canonice nostri contenti, sub evidentia motivorum credibilitatis sufficientissimè apparent ut divini. Ergo possunt omnes ut divini per se immediatè credi fide divina. Ergo ut libros illos esse divinos fide divina credamus, non opus est revelatione distincta, quæ eorum divinitas expressè revelata fuerit, sed possumus omnes per se immediatè credere ut divinos, quanquam etiam possumus ex illis aliquos ut divinos mediatè credere propter distinctam ab illis revelationem, eos scilicet, quorum divinitatem Deus expressè revelavit per Apostolos.

ARTICULUS VII.

Proponuntur aliquæ difficultates contra secundam responsionem, & resolvuntur.

Obj. 1. De libris, quos deuterocanonico nominamus, adhuc incertum est, utrum sint divini, an non. *R. neg. Prob.* De illis olim inter fideles, ut nos ipsi fatemur, exitit aliqua dubitatio. Sed hæc dubitatio nondum sublata est. Ergo, &c. *R. neg. min.* Nam hæc dubitatio sublata est per infallibile iudicium Ecclesiæ, quæ per summos Pontifices & Concilium generale Tridentinum libros illos esse divinos expressè definivit. Præterea, tota Ecclesia Romana, adeoque tota vera Ecclesia, libros illos inter divinas scripturas computat. Unde libri illi sunt divini, vel Ecclesia vera tota errat in fide, quod evidenter adversatur promissionibus ei factis, & clarè expressis in scripturis proto-canoniceis. Quare tam certum est libros illos esse divinos, quam certum est Ecclesiam veram totam non posse errare in fide.

Dices. Controversiam illam de scripturis deuterocanoniceis inter fideles exortam, non potuit Ecclesia dirimere. Ergo, &c. *R. neg. ant.* Nam ad Ecclesiam pertinet libros divinos à non divinis discernere. Item pertinet ad Ecclesiam dirimere controversias fidei. Hanc autem olim de librorum aliquorum divinitate exortam inter fideles controversiam, ad fidem attingere manifestum est.

Probabis tamen ant. Non potuit hanc controversiam Ecclesia dirimere, nisi ferendo iudicium de scripturis, Atqui Ecclesia non potest ferre iudicium de scripturis divinis: nullus enim de alio ferre iudicium

potest, nisi sit eo superior. Ecclesia autem non est superior scripturis divinis. Ergo, &c.

Ad solutionem nota. Duplex est iudicium, unum discretionis, quo unum ab altero discernitur; & alterum autoritatis, quo aliquis damnatur, vel absoluitur, aut aliquid alicui inungitur cum obligatione submitendi se sententiæ iudicis. Ad secundum quidem iudicium requiritur superioritas; ad primum verò sufficiunt jus & virtus discernendi. Hoc præsupposito,

R. Ad dirimendam illam controversiam olim inter fideles de librorum aliquorum divinitate exortam, sufficere iudicium discretionis circa divinas scripturas. Hoc autem iudicium ferre potest Ecclesia. Nam 1. jus habet discernendi scripturas veras à falsis & adulterinis. 2. Habet virtutem ad discernendum necessariam, eamque infallibilem, Spiritu sancto ei ad discernendum specialiter assistente, ne erret.

Porro cum exortam circa libri alicujus divinitatem controversiam dirimit, declarando librum illum esse divinum, non solum fert iudicium discretionis circa librum illum, sed etiam fert, aut saltem ferre potest iudicium autoritatis, sed circa fideles, illos expressè obligando ad suscipiendum librum ut divinum, & non suscipientes damnando. Hoc utrumque iudicium tulit Ecclesia in Tridentina synodo sess. 4. ubi postquam divinorum librorum canonem texuit, hæc subiicit verba: *Si quis autem libros ipsos integros, cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia catholica legi consueverunt, & in veteri vulgata latina editione habentur, pro sacris & canonicis non susceperit ... anathema sit.* Quod autem tale iudicium autoritatis circa fideles ferre possit Ecclesia, planum est; cum sit fidelibus superior, & jus habeat illos circa ea quæ ad fidem attingunt, docendi.

Dices. Si Ecclesia potest exercere iudicium discretionis circa scripturam Sacram, Ecclesia est regula scripturæ Sacrae, non scriptura Sacra Ecclesiæ. Absurdum consequens. Ergo, &c. *R. neg. seq. maj.* Nam ex maiore sequitur tantum, quod Ecclesia sit nobis regula ad veram scripturam certò cognoscendam, sicut est nobis regula ad certò cognoscendum germanum veræ scripturæ sensum. Hoc autem non impedit, quominus scriptura Sacra cum vero ac germano sensu suo per infallibilem Spiritus sancti assistentiam certò cognita, sit Ecclesiæ regula, quæ Ecclesia dirigitur, & quam sequi debet in dirimendis fidei controversiis.

Instabis. Si Ecclesia potest exercere iudicium discretionis circa scripturam divinam, potest etiam sine illa controversias fidei dirimere. Ergo si potest exercere, &c. scriptura divina non est ejus regula. *R. neg. seq. ant.* Nam Ecclesia non potest infallibiliter dirimere fidei controversias, nisi doceatur à Spiritu sancto, nec docetur à Spiritu sancto per novas revelationes, sed per scripturas divinas, & traditiones non scriptas, adeoque non potest infallibiliter dirimere controversias fidei sine scripturis divinis, & non scriptis traditionibus. Sacra igitur scriptura, cum non scriptis traditionibus, est Ecclesiæ regula, quæ in dirimendis fidei controversiis uti debet Ecclesia.

Ex his porro non sequitur ab Ecclesia exerceri non posse iudicium discretionis circa scripturas divinas, & traditiones non scriptas; imò contrarium evidenter sequitur: nam si scripturæ divinæ cum traditionibus non scriptis, sunt regula, sine qua Ecclesia non potest decidere controversias fidei, & qua proinde in decidendis fidei controversiis Ecclesiam uti necesse est, debet scripturas & traditiones veras à falsis & supposititiis, earumque germanum sensum posse discernere, & infallibiliter discernere, adeoque circa scripturas & traditiones, earumque sensum, iudicium discretionis ferre posse, atque in eo ferendo ita à Spiritu sancto dirigi & adjuvari, ut nullatenus possit errare, statuendo quanam sint veræ scripturæ & veræ traditiones, & quis sit germanus illarum sensus.

Instabis. Ex hac doctrina sequitur saltem, quod Eccle-